

дієздатності фізичній особі, яка досягла 16 років і працює за трудовим договором та неповнолітній особі, записаної матір'ю або батьком дитини.

Слід також мати на увазі, що повна цивільна дієздатність може бути надана фізичній особі, яка досягла 16 років і бажає займатися підприємницькою діяльністю. За наявності письмової згоди на це батьків (усиновителя), піклувальника або органу опіки та піклування така особа може бути зареєстрована як підприємець. У цьому випадку особа набуває повної цивільної дієздатності з моменту державної реєстрації її як підприємця.

Відповідно до окремих законодавчих актів, заборонено займатися підприємницькою діяльністю деяким категоріям громадян. Так, ч.4 ст.43 ГК визначає, що здійснення підприємницької діяльності забороняється органам державної влади та органам місцевого самоврядування [2].

Загальні положення про свободу підприємницької діяльності містяться в Господарському кодексі України. Так, зі змісту ч. 1 ст. 43 ГК випливає, що «підприємці мають право без обмежень самостійно здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, не заборонену законом» [2]. Свобода підприємницької діяльності проявляється, перш за все, в тому, що суб'єкт підприємництва має право вибирати спосіб здійснення ним підприємницької діяльності на свій ризик і самостійно відповідати за результати своїх дій.

Разом з тим, свобода підприємницької діяльності має і свої обмеження. Вона обмежується законодавством в інтересах суспільства. Подібні обмеження передбачені, наприклад, в законодавстві, де регулюються види господарської діяльності, які можуть здійснюватися тільки державними підприємствами. Свобода підприємницької діяльності обмежена також широкою практикою ліцензування окремих видів господарської діяльності. У відповідності зі ст. 43 ГК України перелік видів господарської діяльності, які підлягають ліцензуванню, а також перелік видів діяльності, підприємництво в яких забороняється, встановлюється виключно законом [2]. Такі обмеження встановлюються з метою захисту життя, здоров'я, прав і законних інтересів інших осіб, докідля, недопущення зловживань монопольним становищем на ринку, недобросовісної конкуренції.

Таким чином, підбиваючи підсумки, ми визначили, що підприємцями можуть бути: громадяни України, громадяни інших держав, особи без громадянства, які не обмежені законом у правоздатності та дієздатності та досягли певного віку, які здійснюють свою діяльність на території України, а також зареєстровані відповідно до законодавства як суб'єкти підприємницької діяльності. При цьому, це повинні бути особи, які не входять до категорії осіб, яким заборонено законом займатися підприємницькою діяльністю.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Господарський кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 18. - Ст. 144.

Деякі аспекти укладання господарських договорів

Матвєєва О.І., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Геліч Ю.О.*

Після проголошення себе суверенною, незалежною та демократичною державою, Україна взяла курс на кардинальне реформування суспільного устрою, побудову громадянського суспільства і ринкової економіки, в якій

функціонування та розвиток ефективної системи господарського законодавства являється одним з пріоритетних та актуальним напрямків розвитку. Оскільки, одним із основних і головних завдань господарського законодавства є координація діяльності суб'єктів господарювання, то господарським договорам, які є безпосередньо основним засобом організації відносин між суб'єктами господарювання та вагомим інструментом правової організації господарського життя суспільства в цілому, має належати центральне місце в системі господарського права. Господарський договір дає змогу враховувати специфіку конкретного господарського зв'язку та узгодити його з типізованими моделями організації господарських відносин того чи іншого виду, а також із загально нормативним режимом правового регулювання. Для вирішення цього питання є актуальним розкрити сутність і з'ясувати особливості, умови, підстави та порядку укладання, зміни та розірвання господарських договорів згідно чинного законодавства.

Слід зазначити, що договір – це одна з найдавніших правових конструкцій, проте договір являється не статичною, а динамічною конструкцією, яка постійно розвивається та вдосконалюється. Сьогодні застосування договорів набуло широкого поширення в більшості галузей права. У юридичній літературі надається різноманітні та багатогранні визначення господарського договору, що розкривають його сутність та зміст. У своїх працях В.С. Щербина зазначає, що господарський договір – це домовленість суб'єкта господарювання з іншим учасником (учасниками) відносин у сфері господарювання, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх прав та обов'язків у сфері господарювання [2, с.263]. Крім того, поняття господарського договору можна визначити виходячи зі змісту ст. 180 Господарському кодексу України, а саме: господарський договір є угодою його сторін, спрямованою на встановлення, зміну або припинення господарських зобов'язань як погоджених сторонами, так і тих, що беруться ними як обов'язкові умови договору відповідно до законодавства. Сьогодні порядок укладання, зміни та розірвання господарських договорів має вагомє значення, оскільки цей процес має ряд конкретних особливостей, які відповідно з'ясуємо в процесі подальшого їх аналізу.

Укладання господарського договору - це зустрічні договірно-процедурні дії двох або більше суб'єктів господарювання щодо вироблення умов договору, які відповідають їх реальним намірам та економічним інтересам, а також юридичне оформлення договору (надання цим умовам певної форми) як правового акта. У Господарському кодексі України вперше в нормативному порядку узагальнено і сформульовано загальні умови укладання договорів, що породжують господарські зобов'язання [2, с.270]. При укладенні господарських договорів сторони можуть визначити зміст договору на основі: а) вільного волевиявлення, коли сторони мають право погоджувати на свій розсуд будь-які умови договору, що не суперечать законодавству; б) примірного договору, рекомендованого органом управління суб'єктам господарювання для використання при укладанні ними договорів, коли сторони мають право за взаємною згодою змінювати окремі умови, передбачені примірним договором, або доповнювати його зміст; в) типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, – іншим органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови; г) договору приєднання, запропонованого однією стороною для інших можливих суб'єктів, коли ці суб'єкти у разі вступу в договір не мають права наполягати на зміні його змісту. Як встановлено ч. 7 ст. 179 ГК, господарські договори укладаються за

правилами, встановленими ЦК України з урахуванням особливостей, передбачених ГК, іншими нормативно-правовими актами щодо окремих видів договорів [1]. Встановлюючи правила укладання господарських договорів, ГК виділяє загальний для всіх видів договорів порядок їх укладання (ст. 181 ГК) і особливості укладання господарських договорів залежно від їх виду, підстав, місця укладання тощо (статті 182-187 ГК). Порядок (процедура) укладання господарського договору поділяється на ряд стадій, на кожній з яких відповідна сторона має вчинити певні дії, встановлені законом: 1-а стадія – надсилання пропозиції про укладання договору (оферта); 2-стадія – прийняття пропозиції про укладання договору (акцепт). За загальним правилом, встановленим ст. 188 ГК, зміна та розірвання господарських договорів у односторонньому порядку не допускаються, якщо інше не передбачено законом або договором. Виходячи з цього, сторона договору, яка вважає за необхідне змінити або розірвати договір, повинна надіслати пропозиції про це другій стороні за договором. Отже, необхідність дослідження особливостей укладання, зміни та розірвання господарського договору як правової форми господарських зв'язків між суб'єктами господарювання є дуже актуальним в умовах ринкової економіки.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18, № 19-20, № 21-22. - Ст. 144
2. Щербина В.С. Господарське право: Підручник. - 6-е вид., перероб. і доп. - К.: Юрінком Інтер, 2013. - 640 с.

Праві засади функціонування ринку цінних паперів в Україні

Валова А.В., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Геліч Ю.О.*

Цінні папери – це активи, що є свідченням майнових відносин між емітентами і власниками та відтворюють порядок їх реалізації в процесі проведення фінансових операцій.

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується безперервним зростанням значення фінансових інструментів, де особливе місце займають цінні папери. Емісія акцій при створенні акціонерних товариств у процесі приватизації державних підприємств дала поштовх становленню та подальшому розвитку ринку цінних паперів в Україні. Своєю чергою, проведення масової приватизації привело до емісії великої кількості інших видів цінних паперів, що знаходяться в обігу, їхніх власників, а також акціонерів, які володіють акціями [3, с.17].

Передусім значимо, що відповідно до Закону України «Про цінні папери і фондовий ринок» в Україні у цивільному обороті можуть бути такі групи цінних паперів: пайові цінні папери [акції, інвестиційні сертифікати, сертифікати ФОН]; боргові цінні папери (облігації підприємств, державні облігації України, облігації місцевих позик, казначейські зобов'язання України, ощадні, депозитні сертифікати, векселі); іпотечні цінні папери (іпотечні облігації, іпотечні сертифікати, заставні); приватизаційні цінні папери – цінні папери, які посвідчують право власника на безоплатне одержання у процесі приватизації частки майна державних підприємств, державного житлового фонду, земельного фонду; похідні цінні папери – цінні папери, механізм випуску та обігу яких пов'язаний із правом на придбання чи продаж протягом строку, встановленого договором, цінних паперів, інших фінансових або товарних